

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ректор Херсонського державного університету,
Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ

Олександр Співаковський
березня 2021 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з **Історії України (тестування)**
для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
на основі повної загальної середньої освіти
за всіма спеціальностями

Херсон 2021

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Зміст програми
3. Список рекомендованої літератури
4. Критерії оцінювання вступного випробування (тестування)

1. Загальні положення

Програму вступного випробування з історії України складено для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти, відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України 2019 року.

Програму вступного випробування з історії України складено з урахуванням цілей, вимог і змісту навчання історії в школі, що закладено в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України для 11-річної школи. Вона охоплює зміст шкільного курсу історії України від найдавніших часів до сьогодення і складається із 31-ї теми.

Метою вступного випробування з історії України є виявлення рівня сформованості історичної компетентності випускника школи, визначення відповідності навчальних досягнень учня освітньому стандарту.

Програма передбачає перевірку сформованих в учнів знань та загальнопредметних історичних умінь:

- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їхню послідовність та синхронність, вказувати історичні дати, періоди найважливіших подій і процесів, встановлювати хронологічну відповідність між явищами, процесами й подіями та періодами й епохами;
- локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти, події, явища і процеси на карті;
- працювати з історичними документами різного змісту, встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, визначати основні ідеї, котрі він висвітлює, аналізувати зміст тексту;
- визначати істотні характерні риси, етапи, складові подій, явищ і процесів минулого, характеризувати діяльність видатних історичних постатей; давати визначення історичних понять і термінів, пояснювати доречність їхнього вживання;
- розпізнавати найвидатніші історико-культурні пам'ятки, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, описувати й розкривати їхнє значення в українській історико-культурній спадщині;
- пояснювати й аналізувати історичні факти, групувати (класифікувати) їх за вказаною ознакою, визначати причини та наслідки подій і явищ, встановлювати відповідність між окремими фактами й типовими загальними явищами;
- формулювати версії та оцінки історичного руху і розвитку, визначати найважливіші зміни і значення подій, що відбувалися в житті України й людства.

Програма вступного випробування має вигляд таблиці, яка складається з двох частин. У лівій – викладено зміст історичного матеріалу, в якому виокремлено факти, дати, персоналії, поняття й терміни. Це – мінімум, з якого випускники повинні мати певні знання та уявлення. Абітурієнти мають знати визначення термінів і понять та оперувати ними, співвідносити із діяльністю певних історичних діячів, політичних сил, епохою тощо. Зміст

лівої частини визначає знання й уміння. Абітурієнти мають характеризувати діяльність історичних діячів, оцінювати вплив на хід історичних подій, вміти розпізнати їх за портретними рисами (автентичними пам'ятками – фотографіями тощо). Невід'ємною складовою програми з історії України є перелік пам'яток архітектури та образотворчого мистецтва, обов'язкових для розпізнавання абітурієнтами.

Організація та проведення фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Положенні про приймальню комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за рівнем вищої освіти бакалавра.

Форма вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі тестування.

Тривалість вступного випробування (тестування) – на виконання тесту з історії України відведено 180 хвилин.

Результат вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Перепусткою на тестування є Аркуш результатів вступних випробувань, паспорт.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член предметної екзаменаційної комісії вказує причину відсторонення та час. При перевірці така робота дешифрується і за неї виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст написаного.

Вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Зміст програми

1. Вступ до історії України	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Історія України як наука. Загальна періодизація. Джерела з історії України.</p> <p>Поняття та терміни: «історія», «хронологія», «історичні джерела», «археологія», «цивілізація».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територіальні межі України.</p> <p>Характеризувати основні джерела історії України.</p> <p>Визначати основні періоди історії України.</p>
2. Стародавня історія України	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Трипільська культура. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.</p> <p>Дати: IV – середина III тис. до н. е. – розселення племен Трипільської культури на території України; VIII–VI ст. до н. е. – Велика грецька колонізація; друга половина V – VII ст. – Велике розселення слов'ян.</p> <p>Поняття та терміни: «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «привласнювальне господарство», «відтворювальне господарство», «колонізація», «кочовики», «курган».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі: місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Київ-Коба, Кирилівка, Межиріч, Мизин); території розселення киммерійців, скіфів, місце розташування міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес, Боспорське царство), напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів.</p> <p>Характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв Трипільської культури, киммерійців, скіфів, сарматів, населення міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму, давніх слов'ян.</p> <p>Визначати основні риси археологічних періодів, неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму; Пояснювати, у чому наслідки та значення Великої грецької колонізації, Великого переселення народів та великого розселення слов'ян у розвитку українських земель.</p>
3. Київська держава	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Розселеній східнослов'янських племінних союзів (поляни, древляни, сіверяни, волиняни, уличі, тиверці, білі хорвати). Руська земля. Утворення Київської держави (Русі-України). Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління Ярославичів (Ізяслав, Святослав, Всеволод). Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого в Києві. Боротьба із половецькою загрозою. Роздрібненість Київської держави. Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської держави (Русі-України). Поширення писемності. Розвиток культури й освіти Київської держави (Русі-України).</p> <p>Дати: 860 р. – похід Аскольда на Константинополь,</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів VIII–IX ст., шлях «із варяг у греки», походи князів на Константинополь, походи князя Святослава, територіальні межі Київської держави (Русі-України) за Олега та Ярослава Мудрого; Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицьке, Волинське князівства за доби роздрібненості (XII ст.).</p> <p>Характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя Київської держави; внутрішню та зовнішню політику Аскольда, Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, його сина Мстислава; розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицького і Волинського князівств за доби роздрібненості.</p> <p>Пояснювати, у чому полягає значення та наслідки внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності Любечського з'їзду, причини та сутність політичної роздрібненості Київської держави (Русі-України).</p>

<p>укладення першою відомого договору Русі з Візантією; 907, 911, 941, 944 рр. – походи князів на Константинополь; 882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом; 988 р. – запровадження християнства як державної релігії; 1019-1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві; 1036 р. – розгром печенігів князем Ярославом Мудрим; 1056-1057 рр. – створення Остромирового Євангелія; 1097 р. – Любецький з'їзд (снем) князів; 1113 р. – укладення «Повісті минулих літ»: початок правління Володимира Мономаха в Києві; 1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах, створення «Слова о полку Ігоревім».</p> <p>Персоналії: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах. Ярослав Осмомисл, літописець Нестор, митрополит Іларіон, іконописець Алімпій.</p> <p>Поняття та терміни: «християнство», «шлюбна дипломатія», «роздрібненість», «віче», «вотчинне землеволодіння», «бояри», «смерди», «ізгої», «закупи», «ікони», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра», «билини», «літопис».</p>	<p>Визначати передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії, етапи розвитку Київської держави (Русі-України), наслідки походів князів, суть роздрібненості.</p>
--	--

4. Галицько-Волинська держава. Монгольська навала.

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича. Розвиток суспільно-політичного та господарського життя. Культура Галицько-Волинської держави. Дати: 1199 р. – утворення Галицько-Волинської держави; 1223 р. – битва на р. Калка; 1238-1264 рр. – правління Данила Романовича; 1240 р. – захоплення Києва монголами; Персоналії: Роман Мстиславович, Данило Романович, Лев Данилович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав. Поняття та терміни: «ярлик», «баскак».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі Галицько-Волинську державу за правління Романа Мстиславовича та Данила Романовича. Характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя Галицько-Волинської держави, внутрішню та зовнішню політику Данила Романовича, Лева Даниловича, Юрія I Львовича, Юрія II Болеслава. залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування. Пояснювати особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави. Визначати передумови та значення утворення Галицько-Волинської держави, монгольської навали.</p>

5. Литово-руська держава. Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу інших держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство).</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територію Кримського ханства. Характеризувати політичне становити українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний</p>

<p>Кревська унія. «Велике князівство Руське». Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти.</p> <p>Дати: 1362 р. – битва на р. Сині Води; 1385 р. – укладення Кревської унії; 40-і рр. XV ст. – утворення Кримського ханства; 1478 р. – визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії; 1489 р. – перша згадка про українських козаків у писемних джерелах; 1514 р. – битва під Оршею.</p> <p>Персоналії: Ольгерд, Вітовт, Свидригайло, Хаджі-Герей, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич.</p> <p>Поняття та терміни: «шляхта», «Магдебурзьке право», «магістрат», «цехи», «Дике поле», «козак».</p>	<p>розвиток українських земель, становище суспільних верств, здобутки в галузі освіти та культури.</p> <p>Визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва.</p> <p>Пояснювати особливості перебування українських земель у складі інших держав.</p>
--	--

6. Українські землі у складі Речі Посполитої (друга половина XVI ст.)

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорізької Січі. Повстання 1590-х років. (К. Косинського та С. Наливайка). Братський рух. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.</p> <p>Дати: 1556-1561 рр. – створення Пересопницького Євангелія; 1556 р. – заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомої Січі; 1569 р. – Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої; 1586 р. – утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у Львові; 1596 р. – Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви.</p> <p>Персоналії: Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький. Іван Федоров.</p> <p>Поняття та терміни: «воєводство», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «клейноди», «греко-католицька церква», «братство», «полемічна література».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри.</p> <p>Характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, що відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі освіти культури; військово-політичну організацію козацтва; становище православної церкви, діяльність видатних діячів періоду, православних братств.</p> <p>Визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань.</p>

7. Українські землі у складі Речі Посполитої (перша половина XVII ст.)

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Зміни в соціально-економічному житті. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства і Османської імперії.</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; воєводства Речі Посполитої на українських землях.</p> <p>Характеризувати соціально-економічне та політичне становище в українських землях, становище православної та греко-католицької</p>

<p>Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...»</p> <p>Дати: 1618 р. – похід козаків під проводом гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного на Москву; 1621 р. – Хотинська битва; 1625 р. – Куруківська угода; 1632 р. – «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Києво-Могилянської колегії; 1637-1638 рр. – повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні.</p> <p>Персоналії: Петро Конашевич-Сагайдачний, Іпатій Погій, Йов Борецький, Петро Могила.</p> <p>Поняття та терміни: «панщина», «фільварки», «Золотий спокій».</p>	<p>церков.</p> <p>Визначати наслідки «доби героїчних походів козацтва». перших десятиліть XVII ст., козацьких повстань 1620-1630-х рр.</p>
---	---

8. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького середини XVII ст.

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.</p> <p>Дати: 1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви; 1649 р. – Зборівська битва. Зборівський договір; 1651 р. – Берестецька битва. Білоцерківський договір; 1652 р. – Батозька битва; 1553 р. – Жванецька облога; 1654 р. – Переяславська рада: українсько-московський договір («Березневі статті»); 1656 р. – московсько-польське Віленське перемир'я.</p> <p>Персоналії: Богдан Хмельницький, Іван Богун, Тиміш Хмельницький.</p> <p>Поняття та терміни: «Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни.</p> <p>Характеризувати відносини Війська Запорозького з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансільванією; умови мирних угод українців із польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.</p> <p>Визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.</p> <p>Пояснювати у чому наслідки й значення найважливіших битв війни та договорів у розгортанні національно-визвольної боротьби.</p>

9. Українські землі наприкінці 50-х – у 80-ті рр. XVII ст.

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Гетьманування І. Виговського, Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.</p> <p>Дати: 1658 р. – Гадяцький договір; 1659 р. – Конотопська битва; 1667 р. – Андрусівське перемир'я; 1669 р. – Корсунська угода. Визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії; 1681 р. – Бахчисарайський мирний договір;</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі території підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Польщі.</p> <p>Характеризувати зовнішню та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя.</p> <p>Визначати причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.</p>

<p>1686 р. – «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою.</p> <p>Персоналії: Іван Виговський, Павло Тетеря, Петро Дорошенко, Іван Брюховецький, Іван Сірко, Юрій Хмельницький. Дем'ян Многогрішний, Іван Самойлович.</p> <p>Поняття та терміни: «Руїна», «Великий згін».</p>	
<p>10. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.</p>	
<p>Зміст історичного матеріалу</p>	<p>Основні предметні вміння та навички</p>
<p>Факти: Гетьманування І. Мазепи. Північна війна й Україна. Повстання під проводом С. Палія (1702-1704 рр.). Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Розвиток культури та освіти. Києво-Могилянська академія.</p> <p>Дати: 1708 р. – українсько-шведський союз, руйнування Батурина; 1709 р. – руйнування російськими військами Чортомлицької Січі; Полтавська битва; 1710 р. – Конституція Пилипа Орлика; 1713 р. – ліквідація козацтва на Правобережній Україні; 1734 р. – заснування Нової (Підпільненської) Січі.</p> <p>Персоналії: Іван Мазепа, Кость Гордієнко, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол, Пилип Орлик, Феофан Прокопович.</p> <p>Поняття та терміни: «Конституція», «Малоросія». «Малоросійська колегія». «козацьке бароко», «козацькі літописи».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; території, підвладні гетьманам Лівобережної України, події Північної війни на території України.</p> <p>Характеризувати внутрішню та зовнішню політику гетьманів, діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень Конституції Пилипа Орлика.</p> <p>Визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни; наслідки Полтавської битви для українських земель.</p>
<p>11. Українські землі у другій половині XVIII ст.</p>	
<p>Зміст історичного матеріалу</p>	<p>Основні предметні вміння та навички</p>
<p>Факти: Гетьманування К. Розумовського. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Гайдамацький та опришківський рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі. Розвиток культури, науки, освіти.</p> <p>Дати: 1764 р. – остаточна ліквідація гетьманства; 1768 р. – Коліївщина; 1775 р. – остаточна ліквідація Запорозької Січі; 1780-1782 рр. – ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії; 1783 р. – закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.</p> <p>Персоналії: Кирило Розумовський, Петро Калнишевський, Олекса Довбуш, Максим Залізняк, Іван Гонта, Григорій Сковорода, Артем Ведель, Максим Березовський, Дмитро Бортнянський, Іван</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територіальні зміни, що відбулися на українських землях унаслідок поділів Речі Посполитої, російсько-турецьких війн (1768-1774, 1787-1791 рр.), ліквідації Кримського ханства (1783), території охоплені гайдамацьким і опришківським рухами, Коліївщиною.</p> <p>Характеризувати основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості гайдамацького та опришківського рухів, територіально-адміністративний устрій та господарське життя Нової (Підпільненської) Січі, політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель.</p> <p>Визначати причини та наслідки гайдамацького й опришківського рухів, скасування гетьманства, ліквідації Запорозької Січі, поділів Речі Посполитої, приєднання земель Правобережної України та Кримського ханства до Росії.</p> <p>Пояснювати значення Запорозької Січі та Гетьманщини в історії України.</p>

<p>Григорович-Барський. Поняття та терміни: «Нова (Підпільненська) Січ», «паланка», «зимівник», «Задунайська Січ», «Коліївщина».</p>	
12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Початок українського національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту. Дати: 1798 р. – видання «Енеїди» І. Котляревського; 1828 р. – ліквідація Задунайської Січі; грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку; 1830-1831 рр. – польське визвольне повстання; 1840 р. – перше видання «Кобзаря» Т. Шевченка; 1846-1847 рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Персоналії: Йосип Гладкий, Іван Котляревський, Микола Гулак, Микола Костомаров. Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко. Устим Кармалюк. Поняття та терміни: «промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масонство», «декабристи».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії, територіальні зміни, що відбулися внаслідок російсько-турецької війни 1806-1812 рр. Характеризувати політику Російської імперії щодо України, економічний розвиток і соціальні відносини, початок національного відродження. поширення на Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Визначати причини, значення національного відродження діяльності Кирило-Мефодіївського братства.</p>
13. Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної руської ради (1848-1851 рр.). Перший досвід парламентської діяльності. Дати: 1816 рр. – створення освітнього товариства галицьких греко-католицьких священників; 1833-1837 рр. – діяльність «Руської трійці»; 1848 р. – скасування панщини в Галичині; видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька». Персоналії: Олександр Духнович. Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький, Лук'ян Кобилиця. Поняття та терміни: «будителі», «революція», «Весна народів».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Австрійської імперії. Характеризувати перебіг українського національного руху під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії; політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення. Визначати наслідки, значення подій 1848-1849 рр., причини та значення антикріпосницького руху в західноукраїнських.</p>
14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Розвиток освіти, науки, літератури, мистецтва, архітектури. «Історія русів». Галицько-руська</p>	<p>Характеризувати основні явища і процеси розвитку культури. Визначати умови та особливості розвитку культури</p>

<p>матиця. Собор руських вчених. Дати: 1805 р. – відкриття університету в Харкові; 1834 р. – відкриття університету в Києві. 1839 р. – ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі. Персоналії: Петро Гулак-Артемівський, Григорій Квітка-Основ'яненко, Михайло Максимович, Михайло Остроградський, Василь Каразін. Поняття та терміни: «романтизм», «класицизм».</p>	<p>кінця XVIII – першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.</p>
---	--

15. Надніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях. Реформи 1860-1870-х років і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнал «Основа». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Дати: 19 лютого 1861 р. – царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії; 1863 рр. – Валувський циркуляр; 1863-1864 рр. – польське національно-визвольне повстання; 1876 р. – Емський указ. Персоналії: Володимир Антонович, Михайло Драгоманов, Борис Грінченко, Павло Чубинський. Поняття та терміни: «Київська козаччина», «земства», «громадівський рух».</p>	<p>Характеризувати основний зміст реформ 1860-1870-х рр. та особливості їх проведення на українських землях, зміни в соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації; національний рух па українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії, основні погляди та напрямки діяльності громадівців. Визначати наслідки Кримської війни для України, наслідки реформ 1860-70-х рр., Валувського циркуляру та Емського указу.</p>

16. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії в другій половині XIX ст.

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація національного руху та утворення перших політичних партій. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Дати: 1868 р. – створення у Львові товариства «Просвіта»; 1873 р. – створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (від 1892 р. – Наукове товариство ім. Т. Шевченка); 1890 р. – створення Русько-української радикальної партії; 1899 р. – створення Української Національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії. Персоналії: Іван Франко, Юліан Бачинський. Поняття та терміни: «трудова міграція», «партія», «українофіли»,</p>	<p>Характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни у соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху (москвофіли та народовці); діяльність «Просвіта» та Наукового товариства ім. Т. Шевченка, процес утворення українських політичних партія у Галичині. Визначати причини та наслідки трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху; особливості українського національного руху, напрями діяльності та здобутки провідних діячів західноукраїнських земель у національному русі другої половини XIX ст.</p>

«москвофіли», «народовці», «радикали», «нова ера».	
17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники.</p> <p>Дати: 1865 р. – відкриття Новоросійського університету; 1875 р. – відкриття Чернівецького університету.</p> <p>Персоналії: Сергій Васильківський, Данило Заболотний, Марія Заньковецька, Ілля Мечников, Агатангел Кримський, Леся Українка, Іван Карпенко-Карий, Марко Кропивницький, Микола Лисенко, Микола Пимоненко, Микола Садовський. Соломія Крушельницька, Дмитро Яворницький, Микола Терещенко, Богдан Ханенко.</p> <p>Поняття та терміни: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».</p>	<p>Характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини XIX – початку XX ст., розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, процес становлення професійного театру, діяльність меценатів та їхній вплив на розвиток культури.</p> <p>Визначати умови розвитку культури в другій половині XIX – на початку XX ст., творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.</p>
18. Наддніпрянська Україна в 1900-1914 рр.	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення національного гніту в 1907-1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.</p> <p>Дати: 1900 р. – створення Революційної української партії (РУП), першої політичної партії Наддніпрянської України; 1908 р. – створення Товариства українських поступовців (ТУП); 1911-1913 рр. – «справа Бейліса».</p> <p>Персоналії: Євген Чикаленко, Микола Міхновський, Ілля Шраг.</p> <p>Поняття та терміни: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенці», «страйк».</p>	<p>Характеризувати особливості економічного та соціального розвитку (процес монополізації, розвиток сільського господарства, процес утворення українських політичних партій, розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі), національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905-1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, особливості проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні.</p> <p>Визначати основні тенденції політичного, соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст., причини та наслідки посилення національного гніту в 1907-1914 рр.</p>
19. Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорської імперії у 1900-1914 рр.	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Становище промисловості та сільською господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення західноукраїнських земель.</p> <p>Дати: 1900 р. – обрання А. Шептицького митрополитом греко-католицької церкви.</p>	<p>Характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність політичних партій, національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».</p> <p>Визначати причини активізації політичного руху на початку XX ст., його результати, роль А. Шептицького в піднесенні національного життя.</p>

<p>1907 р. – упровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків.</p> <p>Персоналії: Андрій Шептицький, Іван Боберський, Кирило Трильовський.</p> <p>Поняття та терміни: «Народне віче».</p>	
<p>20. Україна в Першій світовій війні</p>	
<p><i>Зміст історичного матеріалу</i></p>	<p><i>Основні предметні вміння та навички</i></p>
<p>Факти: Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на українських землях. Діяльність австрійської та російської адміністрацій у Галичині та Буковині. Українські січові стрільці (УСС).</p> <p>Дати: серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України. 1914 р. – Галицька битва; 1915 р. – утворення Загальної української ради; 1916 р. – Брусиловський прорив.</p> <p>Персоналії: Кость Левицький, Дмитро Донцов.</p> <p>Поняття та терміни: «світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі військові події на території України в 1914-1917 рр., бойовий шлях Українських січових стрільців (УСС), Галицько-Буковинське генерал-губернаторство.</p> <p>Характеризувати територіально-політичні плани ворогуючих держав щодо українських земель, позиції українських політичних сил щодо війни, політичне життя та соціально-економічне становище населення в роки війни.</p> <p>Визначати політичні та соціально-економічні наслідки для українського суспільства.</p>
<p>21. Українська революція</p>	
<p><i>Зміст історичного матеріалу</i></p>	<p><i>Основні предметні вміння та навички</i></p>
<p>Факти: Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення українців. Універсали Української Центральної Ради (УЦР). Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Проголошення радянської влади. Перша війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.</p> <p>Дати: березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради; квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес; червень 1917 р. – I Універсал УЦР; липень 1917 р. – II Універсал УЦР; листопад 1917 р. – III Універсал УЦР, створення УНР; 22 (9) січня 1918 р. – IV Універсал УЦР, проголошення незалежності УНР; січень 1918 р. – бій під Крутами.</p> <p>Персоналії: Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Сергій Єфремов.</p> <p>Поняття та терміни: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Вільне козацтво», «Народний секретаріат».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територію Української Народної Республіки, згідно з III Універсалом УЦР; напрямки наступу більшовиків під час першої війни УНР з радянською Росією.</p> <p>Характеризувати діяльність Української Центральної Ради, українських партій, політичних діячів; основні положення Універсалів УЦР; взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом; боротьбу за владу в Києві в жовтні-листопаді 1917 р.; Ультиматум Раднаркому.</p> <p>Визначати причини Української революції, її характер; роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР; здобутки і прорахунки УЦР у державотворчому процесі.</p> <p>Пояснювати історичне значення Універсалів УЦР.</p>

22. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1921 рр.)

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Брестський мирний договір між УЦР та державами Четверного союзу. Конституція УНР. Гетьманський переворот. Українська Держава. Прихід до влади Директорії. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Акт Злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Друга радянсько-українська війна. Окупація військами Антанти Півдня України. Повстання М. Григор'єва. Денікінський режим в Україні. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Білий та червоний терор. Повстанський рух. Н. Махно. Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий «Зимовий похід» Армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.).</p> <p>Дати: січень (лютий) 1918 р. – Брестський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу; 29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського; 1 листопада 1918 р. – «Листопадовий зрив» у Львові; 13 листопада 1918 р. – проголошення Західноукраїнської Народної Республіки; листопад 1918 р. – Заснування Української академії наук; 14 листопада 1918 р. – утворення Директорії; 22 січня 1919 р. – Проголошення Акту Злуки УНР та ЗУНР; грудень 1919 – травень 1920 рр. – Перший «Зимовий похід» Армії УНР; квітень 1920 р. – Варшавська угода; березень 1921 р. – Ризький мирний договір; листопад 1921 р. – Другий «Зимовий похід» Армії УНР.</p> <p>Персоналії: Павло Скоропадський, Євген Петрушевич, Дмитро Вітовський, Симон Петлюра, Нестор Махно, Християн Раковський.</p> <p>Поняття та терміни: «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «Чортківська офензива», «Київська катастрофа».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територію УНР за Брестським мирним договором; територію Української Держави П. Скоропадського; хід воєнних дій на території України в 1918-1921 рр.</p> <p>Характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів УНР, Гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, УСРР, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя в Україні в 1918-1920 рр.</p> <p>Визначати причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; особливості внутрішньої та зовнішнього становища УНР часів Директорії; причини та наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавської угоди; причини поразки національно-визвольних змагань (національно-демократичної революції в Україні).</p> <p>Пояснювати історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт Злуки УНР та ЗУНР).</p>

23. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.)

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Голод у південних губерніях УСРР. Антицерковна кампанія. Неп в УСРР. Внутрішнє і міжнародне становище. Державний статус України в 1921-1922 рр. Вхід до складу СРСР. Політика «коренізації» в УСРР («українізація»). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 1920-х рр.</p> <p>Дати:</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої УСРР у 1921-1928 рр.</p> <p>Характеризувати складові непу, процес стабілізації економічного й соціального життя в Україні; національну, релігійну та церковну політику в Україні, «коренізацію» та її наслідки, особливості розвитку української культури.</p> <p>Визначати причини та наслідки вступу УСРР в</p>

<p>1921-1923 рр. – голод в Україні; 1921 р. – утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ); 1922 р. – входження УСРР до складу СРСР; 1923 р. – початок політики «коренізації» в УСРР; 1925 р. – проголошення курсу на індустріалізацію.</p> <p>Персоналії: Олександр Шумський, Микола Скрипник, Михайло Волобуєв, Микола Хвильовий, Лесь Курбас, Михайло Бойчук, Олександр Довженко, Василь Липківський.</p> <p>Поняття та терміни: «неп», «трест», «індустріалізація», «коренізація», «автокефальна церква».</p>	<p>СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; «коренізації», її вплив на суспільство та українську культуру.</p>
--	---

24. Утвердження тоталітарного режиму в 1929-1939 рр.

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Форсована індустріалізація, насильницька колективізація, ідеологізація суспільного і культурного життя в Радянській Україні. Культ особи. Формування партійно-бюрократичної номенклатури. Масові репресії. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні - геноцид українською народом. Згорання українізації. Антицерковна кампанія. Зміни у масовій психології та свідомості населення.</p> <p>Дати: 1928/1929-1932 рр. – перша п'ятирічка; 1928 р. – судовий процес у «Шахтинській справі»; 1929 р. – початок насильницької колективізації; 1930 р. – судовий процес у справі «Спілки визволення України» (СВУ); 1932-1933 рр. – Голодомор в Україні; 1934 р. – перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва; 1937 р. – ухвалення Конституції УРСР; 1937-1938 рр. – «Великий терор».</p> <p>Персоналії: Станіслав Косіор, Лазар Каганович, Максим Рильський, Павло Вірський, Григорій Верьовка.</p> <p>Поняття та терміни: «тоталітарний режим», «п'ятирічка», «форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «розстріляне відродження», «ГУЛАГ», «паспортна система», «соціалістичний реалізм (соцреалізм)».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі основні індустриальні об'єкти, побудовані в роки перших п'ятирічок, райони, що найбільш постраждали від Голодомору.</p> <p>Характеризувати сутність політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; взаємозв'язок між складовими політики сталінського тоталітарного режиму (індустріалізація, колективізація, «культурна революція», масові репресії); зміни в соціальній структурі населення, особливості культурного життя періоду.</p> <p>Визначати причини, джерела фінансування та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, масових репресій; причини та наслідки Голодомору 1932-1933 рр.</p> <p>Пояснювати взаємозв'язок між економічними перетвореннями та структурними змінами в суспільстві, масовими репресіями.</p>

25. Західна Україна в 1921-1939 рр.

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя в 1930-х рр. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Карпатська Україна.</p> <p>Дати: 1920 р. – підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії; 1923 р. – визнання країнами Антанти входження</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини, територіальні межі Карпатської України.</p> <p>Характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр.</p> <p>Визначати причини поділу українських земель між різними державами у 1920-1930-ті рр. та їх наслідки для суспільства; причини і наслідки діяльності</p>

<p>Східної Галичини до складу Польщі; саморозпуск уряду ЗУНР; 1925 р. – утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО); 1929 р. – утворення Організації українських націоналістів (ОУН); 1930 р. – проведення польською владою акції «пацифікації»; 1938 р. – надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехословаччини; 15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України. Персоналії: Євген Коновалець, Степан Бандера, Андрій Мельник, Августин Волошин. Поняття та терміни: «осадництво», «пацифікація», «русинство», «Тяємний університет», «політична еміграція».</p>	<p>політичних сил.</p>
26. Україна під час Другої світової війни (1939-1945 рр.)	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Початок другої світової війни. Приєднання Західної України, Південної та Північної Бессарабії та Північної Буковини до УРСР. Напад нацистської Німеччини та її союзників на СРСР. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Поразки і відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Нацистський окупаційний режим. Голокост. Радянський партизанський рух. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Польсько-український конфлікт. Створення Української головної визвольної ради (УГВР). Вигнання нацистських окупантів з території України. Депортація кримських татар та інших народів Криму (травень 1944 р.). Внесок українців у визволення народів Європи від нацизму. Завершення Другої світової війни. Дати: 23 серпня 1939 р. – радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова-Ріббентропа»); 1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни; 17 вересня 1939 р. – вторгнення Червоної армії на територію Західної України; червень 1940 р. – вторгнення Червоної армії на території Бессарабії та Північної Буковини; 22 червня 1941 р. – напад Німеччини на СРСР; 30 червня 1941 р. – проголошення Акту відновлення Української Держави; 14 жовтня 1942 р. – створення Української повстанської армії (УПА); грудень 1942 р. – початок вигнання нацистських загарбників з України; 5 листопада 1943 р. – визволення Києва від нацистських окупантів; січень-лютий 1944 р. – Корсунь-Шевченківська наступальна операція; 28 жовтня 1944 р. – завершення вигнання нацистських окупантів зі всієї території України; 9 травня 1945 р. – День Перемоги над нацистською Німеччиною; 2 вересня 1945 р. – завершення Другої світової</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР 1939-1940 рр.; основні події, пов'язані з початком та завершенням вигнання з України нацистських загарбників та їх союзників; окупаційні зони, на які була поділена Україна; території активних дій різних течій руху Опору. Характеризувати суть гітлерівських планів «Барбаросса» та «Ост», нацистського «нового порядку», Голокост, діяльність радянського партизанського та українського визвольного рухів. Визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянської новопрієднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941-1942 рр., основні результати та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу. Пояснювати наслідки найважливіших воєнних подій 1941-1944 рр. на території України, депортацію кримських татар та інших народів Криму (травень 1944 р.).</p>

<p>війни.</p> <p>Персоналії: Тарас Бульба (Боровець), Роман Шухевич, Іван Кожедуб, Олексій Берест, Кузьма Дерев'янка, Ярослав Стецько.</p> <p>Поняття та терміни: «радянська», «новий порядок», «План «Барбаросса», «мобілізація», «евакуація», «план «Ост», «Голокост», «колабораціонізм», «рух Опору», «Український штаб партизанського руху (УШПР)», «похідні групи». «Поліська Січ», «Східний вал», «випалена земля», депортація».</p>	
27. Україна в перші повоєнні роки (1945 – на початку 1950-х рр.)	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Україна в ООН та міжнародних організаціях. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова. Голод в Україні 1946-1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН-УПА. Придушення визвольного руху. Розгортання ідеологічних кампаній (боротьба з «українським буржуазним націоналізмом», «низькопоклонством перед Заходом», «безродними космополітами» тощо). Культура і наука.</p> <p>Дати: 1945 р. – входження Закарпаття до складу УРСР; квітень 1945 р. – Україна – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН); Березень 1946 р. – «саморозпуск» Української греко-католицької церкви (УГКЦ); 1946-1947 рр. – голод в Україні; квітень-липень 1947 р. – проведення польською владою операції «Вісла».</p> <p>Персоналії: Йосип Сліпий, Володимир Сосюра, Олесь Гончар.</p> <p>Поняття та терміни: «відбудова», «операція «Вісла», «жданівщина», «лисенківщина», «холодна війна».</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України.</p> <p>Характеризувати політику влади щодо соціально-економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, хід операції «Вісла».</p> <p>Визначати особливості та наслідки радянізації західних областей, причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній.</p> <p>Пояснювати причини голоду в Україні і «саморозпуску» УГКЦ.</p>
28. Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.)	
<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950-1960-х рр.: участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах 1953-1954 рр., припинення масових репресій, часткова реабілітація. Входження Кримської області до складу УРСР. Спроби реформування управління промисловістю та сільським господарством, соціальної сфери. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 – на початку 1960-х рр. Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Посилення русифікації.</p> <p>Дати: 1953-1954 рр. – повстання політичних в'язнів в сталінських концтаборах (Норильське, Воркутинське, Кенгирське). Ліквідація ГУЛАГу; лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР;</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальній системі України.</p> <p>Характеризувати сутність процесу лібералізації, спроби реформ управління економікою в середині 1950-1960-х рр., здобутки та особливості розвитку культури; сутність опозиційного руху.</p> <p>Визначати наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення та значення опозиційного руху.</p> <p>Пояснювати причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР.</p>

<p>1956 р. – XX з'їзд КПРС, засудження культу особи;</p> <p>1957 р. – запуск першого штучного супутника Землі, початок «космічної ери»;</p> <p>1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки;</p> <p>1961 р. – перший політ людини у космос (Юрій Гагарін).</p> <p>Персоналії: Левко Лук'яненко, Іван Світличний, Алла Горська, Іван Дзюба, Ліна Костенко, Євген Сверстюк, Василь Симоненко.</p> <p>Поняття та терміни: «десталінізація». «культ особи», «лібералізація», «політична реабілітація». «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство», «хрущовки».</p>	
--	--

29. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.)

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва та зміни у його структурі. Конституція УРСР 1978 р. Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Привілейоване становище партійно – радянської номенклатури. Здобутки і проблеми соціальної сфери. Культура і наука. Русифікація. Опозиційний рух.</p> <p>Дати: 1965 р. – реформи в сільському господарстві та промисловості («косигінська реформа»); перша хвиля арештів дисидентів; 1972 р. – зміна політичного керівництва УРСР; масові арешти дисидентів; 1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.</p> <p>Персоналії: Валерій Марченко, Петро Григоренко, Микола Руденко, Василь Стус, Вячеслав Чорновіл, Олег Антонов, Сергій Параджанов, Іван Миколайчук, Володимир Івасюк, Леонід Биков.</p> <p>Поняття та терміни: «застій», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «русифікація», «самвидав», «тамвидав», «правозахисник», «Конституція розвинутого соціалізму».</p>	<p>Характеризувати наслідки змін у політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями опозиційного руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політика русифікації.</p> <p>Визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери.</p> <p>Пояснювати значення опозиційного руху.</p>

30. Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985-1991 рр.)

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Гласність та лібералізація. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, створення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. Початок та проблеми релігійного відродження. Створення Автономної Республіки Крим (12 лютого 1991 р.). Декларація про державний суверенітет України. Спроба державного перевороту в СРСР.</p>	<p>Характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального і національного рухів, падіння авторитету КПУ, процес формування багатопартійності. зміст Декларації про державний суверенітет України та Акт проголошення незалежності України, особливості соціально-економічної становища УРСР.</p> <p>Визначати причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення; зв'язок між масовим національно-демократичним і дисидентським рухами як різними формами українського визвольного руху.</p> <p>Пояснювати причини розпаду СРСР і його наслідки</p>

<p>Акт проголошення незалежності України. Проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України.</p> <p>Дати: квітень 1985 р. – початок «перебудови»; 26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильській АЕС; вересень 1989 р. – створення Народного руху України за перебудову; березень 1990 р. – проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України; жовтень 1990 р. – «Революція на граніті»; 24 серпня 1991 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України; 1 грудня 1991 р. – проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України. Обрання Президентом України Л. Кравчука.</p> <p>Поняття та терміни: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «багатопартійність», «суверенітет», «інфляція», «ринкові відносини». «референдум».</p>	<p>для державотворення в Україні.</p>
--	---------------------------------------

31. Україна в умовах незалежності

<i>Зміст історичного матеріалу</i>	<i>Основні предметні вміння та навички</i>
<p>Факти: Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил України. Затвердження державної символіки (1992 р.). Формування інституту громадянства. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Приватизація. Лібералізація цін. Грошова реформа (1996 р.). Майнова диференціація суспільства. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. Інтегрування України в Європейське і світове співтовариство. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією. Збройна агресія Росії проти України. Модернізація національної системи освіти. Основні тенденції розвитку науки. Здобутки української літератури і мистецтва. Фізична культура, спорт. Досягнення і проблеми української культури на початку ХХІ ст.</p> <p>Дати: 6 грудня 1991 р. – заснування Збройних Сил України; липень 1994 р. – обрання Л. Кучми Президентом України; 1995 р. – обрання України членом Ради Європи (РЄ); 28 червня 1996 р. – ухвалення Конституції України; вересень 1996 р. – запровадження національної грошової одиниці – гривні; жовтень-грудень 2004 р. – «Помаранчева революція», обрання Президентом України В. Ющенка; 2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ); січень 2010 р. – обрання В. Януковича Президентом України; листопад 2013 – лютий 2014 рр. – «революція</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, Київ, Севастополь).</p> <p>Характеризувати державотворчі процеси, зміни в політичному, соціально-економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір.</p> <p>Визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності.</p> <p>Пояснювати причини європейської інтеграції України.</p>

<p>Гідності», повалення режиму В. Януковича; червень 2014 р. – обрання П. Порошенка Президентом України; 2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС); вересень 2014 р., лютий 2015 р. – Мінські угоди. Поняття та терміни: «корупція», «тіньова економіка», «Помаранчева революція», «Євромайдан», «Небесна сотня», «революція Гідності», «сепаратизм», «антитерористична операція», «анексія», «тимчасово окупована територія», «кіборги». «волонтерський рух», «люстрація», «поліконфесійність».</p>	
--	--

ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, ОБОВ'ЯЗКОВИХ ДЛЯ РОЗПІЗНАВАННЯ АБИТУРІЄНТАМИ

(Дати створення пам'яток культури не обов'язкові для запам'ятовування)

Стародавня історія України

Браслет із меандровим орнаментом. Мізинська стоянка.
Кераміка Трипільської культури (орнаментована кераміка).
Золота пектораль з кургану Товста могила. IV ст. до н. е.
Золотий гребінь з кургану Солоха. Кінець V – початок IV ст. до н. е.
Херсонес Таврійський. Сучасний вигляд.
Збруцький ідол.

Київська держава (XI-XIII ст.)

Архітектура

Софійський собор у Києві. Перша половина XI ст. Сучасний вигляд.
Спасо-Преображенський собор в Чернігові-1036. Сучасний вигляд.
Успенський собор Києво-Печерської лаври. 1073-1078.
Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві. 1108-1113.
Сучасний вигляд.
П'ятницька церква в Чернігові. Кінець XII – початок XIII ст.

Образотворче мистецтво

Вишгородська ікона Богородиці.
Свенська ікона Богородиці з Антонієм і Феодосієм Печерським.
Мозаїки Богоматері Оранти та Христа Вседержителя із Софійського собору в Києві.
Перша половина XI ст.
Євангеліст Лука. Мініатюра з Остромирового Євангелія. 1056-1057.
Родина князя Святослава Ярославича. Мініатюра з «Ізборника». 1073.

Галицько-Волинська держава (XII – перша половина XIV ст.)

Архітектура

Успенський собор у Володимирі. 1160. Сучасний вигляд
Церква святого Пантелеїмона поблизу Галича. Кінець XII ст.

Образотворче мистецтво

Холмська ікона Богородиці. XII ст.
Дорогобузька ікона Богородиці. Остання третина XIII ст.

Українські землі у складі Великого князівства Литовською та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

Архітектура

Костел святого Варфоломія в Дрогобичі. 1392-XV ст.
Верхній замок у Луцьку. Друга половина XIV – XV ст.
Кам'янець-Подільська фортеця. XIV-XVI ст.

Хотинська фортеця. XIII-XVI ст.
Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях. 1476.
Замок Паланок (Мукачівський замок). XIV-XVII ст.
Генуезька фортеця у Судаку. 1371-1469.
Вірменський собор у Львові. 1363.
Ханський палац у Бахчисараї. 1532-1764.

Образотворче мистецтво

Ікона святого Юрія Змієборця із с. Станілі поблизу м. Дрогобич.
Ікона Богородиці з пророками з церкви у Підгородцях.

Українські землі в XVI ст.

Архітектура

Церква Зішестя Святого Духа в Потеличі. 1502 .
Ансамбль Успенської церкви у Львові: церква Успіння. 1591-1629; вежа Корнякта. 1573-1578; каплиця Трьох Святителів. 1578.
Ансамбль площі Ринок у Львові: Чорна Кам'яниця. Кінець XVI ст.; будинок Корнякта. 1580.
Острозький замок. Кругла (Нова) вежа. Кінець XVI ст.

Образотворче мистецтво

Ікона «Успіння Богородиці». 1547. О. Горошкович.
Мініатюри Пересопницького Євангелія. 1556-1561.
Євангеліст Лука. Гравюра зі львівського «Апостола» 1574.

Українські землі в першій половині XVII ст.

Архітектура

Ансамбль Кафедрального костелу у Львові: каплиця Боїмів. 1609-1617.
Замок у Підгірцях (Львівська обл.). 1635-1640.
Іллінська церква в Суботові. 1653.
Портрет Петра Конашевича-Сагайдачного з книги «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного». 1622.
Портрет князя Криштофа Збарзького. Після 1622.

Українські землі в 1660-х – 1680-х роках

Архітектура

Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря в Чернігові. 1679-1689.
Покровський собор у Харкові- 1689.

Образотворче мистецтво

Портрет Богдана Хмельницького В. Гондіуса. Середина XVII ст.
Ікона «Покров Богородиці» (з портретом гетьмана Богдана Хмельницького). Перша половина XVIII ст.

Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.

Архітектура

Оборонна синагога в Жовкві. 1692-1698.
Георгіївська церква Видубицького монастиря в Києві. 1696-1701.
Преображенська церква у Великих Сорочинцях. 1732.

Образотворче мистецтво

Ікона «Вознесіння Христове» з іконостасу церкви Воздвиження Чесного Хреста монастиря Скит Манявський. Й. Кондзелевич.
Гравюра «Іван Мазепа серед своїх добрих справ». 1706. І. Мигура.

Українські землі в другій половині XVIII ст.

Архітектура

Собор святого Юра у Львові. 1746-1762.

Андріївська церква у Києві. 1747-1757.

Ратуша в Бучачі. 1751.

Покровська церква в Києві. 1766.

Троїцький собор Новомосковську. 1773-1778. Майстер Я. Погребняк.

Успенський собор Почаївської лаври. 1771-1783.

Палац Кирила Розумовського в Батурині. 1799-1803. Сучасний вигляд.

Образотворче мистецтво

Скульптурна група святого Юрія змієборця на фасаді собору святого Юра у Львові.

Скульптор І Пінзель.

Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.

Архітектура

Будівля Київського університету. 1837-1843.

Образотворче мистецтво

Картина «Дівчина з Поділля». В. Тропінін.

Картини «Автопортрет» (1840), «Катерина» 1842, офорти з серії «Живописна Україна» Т. Шевченко.

Пам'ятник князю Володимирі в Києві. 1850-1853.

Пам'ятник градоначальнику та генерал-губернатору А. де Ришельє в Одесі. Скульптор І. Мартос. 1828.

Картина «Садиба Г. Тарновського в Качанівці» В. Штернберг. 1837.

Українські землі у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської імперії у другій половині XIX – початку XX ст.

Архітектура

Резиденція православних митрополитів Буковини і Далмації в Чернівцях. 1864-1873.

Володимирський собор у Києві. 1862-1896.

Будівля оперного театру в Одесі. 1883-1887.

Будинок з химерами в Києві. 1901-1903.

Будинок Полтавського губернського земства. 1903-1908.

Будинок страхового товариства «Дністер» у Львові. 1905-1906.

Образотворче мистецтво

Пам'ятник Богдану Хмельницькому в Києві. 1888. Скульптор М. Микешин

Картина «Запорожці пишуть листа турецькому султанові». 1880-1891. І. Рєпін.

Картина «Козаки в степу». 1890. С. Васильківський.

Картина «Святочне Ворожіння». 1888. М. Пимоненко.

Картина «Дівчина в червоному капелюсі». 1902-1903. О. Мурашко.

Картина «Портрет Лесі Українки». 1900. І. Труш.

Українське мистецтво XX ст.

Архітектура

Будівля Держпрому в Харкові. 1925-1928.

Будівля Верховної Ради УРСР в Києві. 1936-1939.

Образотворче мистецтво

«Еней та його військо». 1919. Г. Нарбут.

Літографія «Гуцул з квіткою», естамп «Карпатська мати». 1923. В. Касіян.

Картина «Життя». Триптих (Любов. Сім'я. Повернення). 1925-1927. Ф. Кричевський.

Пам'ятник Тарасові Шевченку в Ромнах. 1918. Скульптор І. Кавалерідзе.

Картина «Бій Богуна з Чернецьким під Монастирищем в 1653 р.» (1931). М. Самокиш.

Картина «Хата в Богданівці» (1955). К. Білокур.

Картина «Хліб» (1949). Т. Яблонська.

Картина «Гороховий звір» (1971). М. Приймаченко.

Пам'ятник засновникам Києва (Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь). Скульптор В. Бородай.

Список персоналій для візуального розпізнавання

Василь-Костянтин Острозький	Микола Міхновський
Петро Конашевич-Сагайдачний	Андрей Шептицький
Петро Могила	Михайло Грушевський
Богдан Хмельницький	Володимир Винниченко
Петро Дорошенко	Павло Скоропадський
Іван Мазепа	Євген Петрушевич
Кирило Розумовський	Симон Петлюра
Григорій Сковорода	Нестор Махно
Іван Котляревський	Олександр Довженко
Микола Костомаров	Євген Коновалець
Пантелеймон Куліш	Андрій Мельник
Тарас Шевченко	Степан Бандера
Маркіян Шашкевич	Сидір Ковпак
Володимир Антонович	Роман Шухевич
Михайло Драгоманов	Йосип Сліпий
Павло Чубинський	Микита Хрущов
Микола Лисенко	Олесь Гончар
Іван Франко	Василь Стус
Агатангел Кримський	В'ячеслав Чорновіл
Леся Українка	Сергій Параджанов
Соломія Крушельницька	

3. Список рекомендованої літератури.

1. Свідерський Ю.Ю., Ладиченко Т.В., Романишин Н.Ю. Історія України. 7 клас. Підручник. — К.: Грамота, 2015. — 240 с.: іл.
2. Смолій В.А., Степанков В.С. Історія України. 7 клас. Підручник. — К.: Генеза, 2015. — 240 с.
3. Струкевич О.К., Романюк І.М., Пірус Т.П. Історія України. 8 клас. Підручник. — К.: Грамота, 2008. — 272 с.
4. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 8 клас. Підручник. — Харків: Ранок, 2008. — 255 с.
5. Турченко Ф.Г., Мороко В.М. Історія України. Кінець XVIII - початок ХХ століття. 9 клас. Підручник. — К.: Генеза, 2004. — 424 с.
6. Реєнт О., Малій О. Історія України. 9 клас. Підручник. — К.: Генеза, 2009. — 240 с.
7. Струкевич О.К. Історія України. 9 клас. Підручник. — К.: Грамота, 2009. — 286 с.
8. Кульчицький С.В., Лебедева Ю.Г. Історія України. 10 клас: рівень стандарту, академічний рівень. Підручник. — К.: Генеза, 2010. — 304 с.
9. Пометун О.І., Гупан Н.М. Історія України. 10 клас. Рівень стандарту, академічний рівень. Підручник. — К.: Освіта, 2012. — 288 с.
10. Реєнт О., Малій О. Історія України. 10 клас: Рівень стандарту, академічний рівень. Підручник. — К.: Генеза, 2010. — 240 с.
11. Струкевич О.К., Романюк І.М., Дровозюк С.І. Історія України. 11 клас: рівень стандарту, академічний рівень. Підручник. — К.: Грамота, 2011. — 320 с.
12. Пометун О.І., Гупан Н.М. Історія України. 11 клас. Рівень стандарту, академічний рівень. Підручник. — Х.: Сіція, 2012. — 366 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / [Http://www.archives.gov.ua/Archives](http://www.archives.gov.ua/Archives).
2. Офіційний веб-сайт НАН України / <http://www.nas.gov.ua>.
3. Офіційний веб-сайт Інституту історії НАН України / <http://history.org.ua>.

4. Критерії оцінювання вступного випробування (тестування)

Характеристика тесту

На виконання тесту відведено **180 хвилин**.

Тест з історії України складається із завдань чотирьох форм:

1. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№1–45).** До кожного завдання подано чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав і позначив правильну відповідь у бланку відповідей *A*.
2. **Завдання на встановлення відповідності (№46–51).** До кожного завдання подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари). Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт правильно зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від *A* до *D*) у таблиці бланка відповідей *A*.
3. **Завдання на встановлення правильної послідовності (№52–54).** До кожного завдання подано перелік подій, позначених буквами, що потрібно розташувати у правильній послідовності, де перша подія має відповідати цифрі 1, друга – цифрі 2, третя – цифрі 3, четверта – цифрі 4. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт правильно зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від *A* до *G*) у таблиці бланка відповідей *A*.
4. **Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору) (№55–58).** До кожного завдання пропонується сім варіантів відповіді, серед яких лише три правильні. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав і записав правильні відповіді у бланку відповідей *A*.

Схеми оцінювання завдань тесту з історії України:

1. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді** оцінюється в **0** або **1** тестовий бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.
2. **Завдання на встановлення відповідності (логічні пари)** оцінюється в **0, 1, 2, 3** або **4** тестових бали: **1** бал за кожну правильно встановлену відповідність (логічну пару); **0** балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.
3. **Завдання на встановлення правильної послідовності** оцінюється в **0, 1, 2** або **3** тестових бали: **3** бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій; **2** бали, якщо вказано пару подій; **1** бал, якщо вказано одну подію; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
4. **Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору).** Завдання оцінюється в **0, 1, 2** або **3** тестових бали: **1** бал за кожну правильно вказану відповідь (цифру) із трьох можливих; **0** балів, якщо не вказано жодної правильної відповіді (цифри), або відповіді на завдання не надано. Порядок написання цифр значення не має.

ТАБЛИЦЯ

тестових балів, отриманих учасниками вступних випробувань за тест з історії України (від 100 до 200 балів)*

Тестовий бал	Бал 0-200	Тестовий бал	Бал 10-200	Тестовий бал	Бал 0-200	Тестовий бал	Бал 0-200
0	0	23	105	46	126	69	159
1	10	24	105	47	127	70	160
2	15	25	106	48	128	71	162
3	20	26	106	49	129	72	164
4	25	27	107	50	130	73	166
5	30	28	108	51	132	74	168
6	35	29	109	52	136	75	170
7	40	30	110	53	137	76	172
8	45	31	110	54	138	77	174
9	50	32	110	55	140	78	176
10	55	33	111	56	142	79	178
11	60	34	112	57	144	80	180
12	65	35	114	58	146	81	184
13	70	36	115	59	148	82	186
14	75	37	117	60	150	83	188
15	80	38	118	61	151	84	190
16	85	39	119	62	152	85	194
17	90	40	120	63	153	86	196
18	95	41	120	64	154	87	198
19	100	42	120	65	155	88	199
20	100	43	121	66	156	89	200
21	105	44	122	67	157	90	200
22	105	45	124	68	158		

Результати, визначені за рейтинговою шкалою, подаватимуться до приймальних комісій вищих навчальних закладів

Історія України			
1 – 45	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	0 або 1	45
46 – 51	Завдання на встановлення відповідності	0,1,2,3 або 4	24
52 – 54	Завдання на встановлення правильної послідовності	0,1,2 або 3	9
55 – 58	Завдання з вибором трьох правильних відповідей	0,1,2 або 3	12
Максимальна кількість тестових балів за весь тест			90

Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання
(протокол № 8 від 01.03. 2020 року).

Укладач програми:

 Наталя КУЗОВОВА,
голова предметної екзаменаційної
комісії, доцент кафедри історії,
археології та методики викладання,
кандидат історичних наук